

Verbindingen creëren tussen de generaties? Vanouds vormen geloofsgemeenschappen een plek voor jong en oud. Vergrijzing doet de aanwezigen verzuchten: waar zijn jongeren? Toch kunnen gemeenten er eer in leggen juist de communicatie tussen de generaties te bevorderen.

Een brug slaan tussen de generaties

Bruggen van hoop

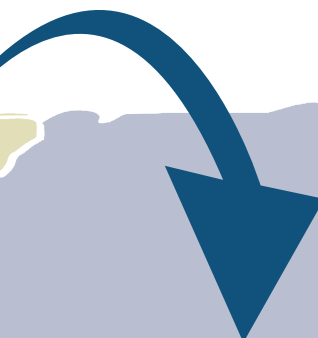
Henk de Roest

Dr. H.P. de Roest
is hoogleraar
praktische theologie
aan de Protestantse
Theologische
Universiteit
(standplaats Leiden)
en lid van de redactie

In een prachtig klein boekje heeft Jantine Nierop brieven verzameld van grootouders die aan hun kleinkind schrijven over hun geloof. *Opa's en oma's schrijven*, heet het. In alle openheid en kwetsbaarheid vertellen zij aan hun kleinkinderen wat zij geloven en hoe het geloof een rol speelt in hun leven. Eerder was er al het ontroerende kinderboek van Sjoerd Kuyper, over Robin en God. De opa en oma in het verhaal laten mooi zien wie God voor hen is ('Opa, kan God wel wat terugzeggen?' vraagt Robin. 'Dat hééft hij wel eens gedaan', zegt opa,

'maar niet zo vaak.' 'Dus', zegt Robin, 'dus... God is niet gevaarlijk?' 'Welnee!' zegt opa. (...) 'Opa,' zegt Robin, 'hoe ziet God er uit?' 'Geen idee', zegt opa. 'Kun je God niet zien?' vraagt Robin. 'Ik niet,' zegt opa. 'Jij hebt een bril,' zegt Robin. 'Daar komt het door,' zegt opa). Robin vraagt opa de oren van het hoofd: hij wil naar zondagschool, mee naar de kerstdienst. Het fascineert hem. Het boek eindigt met een geheim, dat opa aan Robin vertelt: waar God woont. In de brieven van de grootouders aan hun kleinkind zien we ook hoe zij 'cirkelen rond een geheim'

'Opa, kan
God wel
wat terug-
zeggen?'

en bij hun kleinkind daarvoor verwondering wekken. Hanneke Meulink bijvoorbeeld schrijft hoe zij soms een Bijbelverhaal voor zich ziet en hoezeer deze verhalen haar hoop geven, troost of nieuwe moed. 'Verhalen', schrijft zij, 'zijn een rijkdom in mijn leven' en ze vertelt over de mens als een vogel: 'Onder jou vliegt een grote vogel, met brede vleugels, en die vangt je op als het nodig is, en laat je rusten. Als je bent opgevangen en herademt, dan sla je weer je vleugels uit.' Ook zij werd als meisje af en toe door een van haar oma's meegenomen naar de kerk. Toen ze achttien jaar was, werd ze gedoopt. En ze was er 'ondersteboven' van, dat God ook haar had uitgekozen om liefdevol te leven.

Tijd voor gesprek De verbindingen tussen grootouders en kleinkinderen zijn geen nieuw verschijnsel in de kerk, maar het lijkt alsof het meer opvalt dan vroeger. In kindernevendiensten komen vaak kinderen, die met opa of oma zijn meegekomen. Bij het 'samen eten' in de kerk zijn ouderen, maar regelmatig ook kleinkinderen. In de tienerdienst onder kerktijd komen jongeren die een hechte band hebben met hun grootouders: hun ouders zijn er minder vaak dan zij. Het lijkt ook wel alsof de ouders minder tijd hebben. Ze zijn 'druk, druk, druk' en vermoeid door alles wat op hen afkomt: financiële zorgen, psychische problemen, werkbelasting en soms ook conflicten of fricties met collega's. De afwas wordt niet meer gezamenlijk gedaan en als er al gezamenlijk wordt gegeten, dan is iedereen na de maaltijd vertrokken

naar het eigen domein: de computer op de eigen kamer, de MP3-speler of de televisie. Wie heeft tijd en oor voor het kind, voor de jongere? Dan kunnen grootouders, indien zij nog in leven zijn, betekenisvol worden en kunnen ook geloofsvragen die van alle tijden en alle generaties zijn, worden gesteld. En omgekeerd, kunnen grootouders theologiseren met hun kleinkinderen. Wim Koerselman schrijft in *Opa's en oma's schrijven*: 'Het overkomt mij nogal eens dat ik grootouders spreek, die vertellen dat hun kleinkinderen nauwelijks iets over het christelijk geloof weten. Dat verdriet die grootouders.' En hij vervolgt aan zijn kleinkinderen: 'Wat is nu het geheim van het geloof? In dit prachtige, en soms zo moeilijke leven... is God gekomen. In de mens Jezus is Hij naast ons komen staan'.

Een brief, een ontmoeting

Gemeenten zouden hun gemeenteleden kunnen uitnodigen een brief aan hun kleinkind te schrijven. Het is ook denkbaar, dat gemeenten ontmoetingen mogelijk maken: twaalf jongeren uitnodigen en twaalf échte ouderen (hoe oud zijn zij tegenwoordig?; boven de 75?) om samen in een binnenkring en een buitenkring een avond te spreken over 'wat vind je mooi en wat vind je moeilijk aan jong-zijn of aan oud-zijn?' In één avond kunnen twaalf mensen elkaar tien minuten spreken. Een volgende avond kan het gaan over 'wat vind je het mooiste feest wat er is?' of 'welk Bijbelverhaal vind je het sterkst?' of 'welke vraag over God en geloof zou je aan elkaar willen stellen?'. Het zullen bijzondere ontmoetingen

Wie heeft
tijd en oor
voor het
kind?

zijn, ook voor jongeren die geen grootouders (meer) hebben of grootouders die geen kleinkinderen hebben gekregen.

Gevoeligheid voor verschillen tussen generaties

In brieven en ontmoetingen proef je bij grootouders die goed willen luisteren naar hun kleinkinderen een zekere mildheid en kalmte. Het is alsof na de hectiek van het geleefde leven ruimte is ontstaan voor reflectie en verwondering. Zij hebben veel levenservaring. In *Robin en God*: 'Ik geloof wel in God, ja', zegt opa. 'Maar ik ben ook al een oude man.' Dat snapt Robin niet. 'Oude mensen geloven vaak in God,' zegt opa. 'Misschien komt dat omdat hun vader en moeder al dood zijn. En als ze in God geloven hebben ze toch een soort vader... Het is gek hoor, als je geen

vader of moeder meer hebt.' Er is bij oud geworden ouderen echter ook vaak sensitiviteit voor wat jongeren moeilijk vinden: jongeren vertellen nogal eens dat juist hun oma hen begrijpt. Een geloofsgemeenschap die alleen uit ouderen bestaat, kan hierdoor van grote betekenis zijn.

Ondersteuning

In het bruggen bouwen tussen generaties kunnen vervolgens ook de ouders van de kleinkinderen begrip krijgen voor hun ouders. Mits er geen druk wordt uitgeoefend en een ieders vrijheid wordt gerespecteerd (!) kan er uitwisseling komen over wat mensen ten diepste bezielt. Ondersteuning door de leiding van een geloofsgemeenschap, het beschikbaar stellen van ruimten en middelen kan tot een verrassend positieve kijk op de gemeente leiden. ■

